

ת"פ 30039/04/20 - מדינת ישראל נגד א' ב' ש' ז'

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 30039-04-20 מדינת ישראל נ' ז'

בפני
בעניין: כבוד השופט עמי קובו
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
א' ב' ש' ז'

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד איריס פיקר

ב"כ הנאשם: עו"ד זאב אלוני

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות כדלקמן:
א. **"יצור, הכנה והפקת סם, לפי סעיף 6 בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: "הפקודה").**
ב. **החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) + (ג) רישא בפקודה.**
2. על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, **החל ביום 11.12.19 ועד למעצרו ביום 20.4.20 שכר הנאשם בית פרטי בכפר סבא ומידי יומיים-שלושה הגיע אל הבית באמצעות רכבו. במהלך תקופה זו, ביחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה, הקים הנאשם בתוך הבית מעבדה לגידול סמים מסוג קנאביס ולשם כך השתמש בציוד רב הכולל גופי תאורה, מדי טמפרטורה, חומרי דישון, רשתות, צינורות השקיה ועוד.**
הנאשם גידל במעבדת הסם שהקים עם האחרים 700 שתילים ושיחי סם מסוג קנאביס במשקל כולל של 95 ק"ג נטו ששווי מוערך למעלה ממיליון ₪.
3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. המאשימה הצהירה שתעתור לעונש מאסר משמעותי, מאסר על תנאי וקנס. בין הצדדים הוסכם על חילוט כסף בסך של 8,000 ₪ אשר הופקד לשם שחרור הרכב. עוד הוסכם שהנאשם יסדיר את החוב מול חברת החשמל.

תסקירי שירות המבחן

עמוד 1

4. על פי תסקירי שירות המבחן, הנאשם בן 37 נשוי ואב לשלושה ילדים. סיים 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה ושירת שירות צבאי מלא. עבד במשך 13 שנים כצלם אופנה ואירועים באופן עצמאי. במקביל לכך **התמכר להימורים, בהם החל לעסוק כנער בן 13, וכן לחומרים פסיכו-אקטיביים, אותם החל לצרוך בגיל 24, צבר חובות כבדים לגורמים שוליים וחלה הדרדרות במצבו הנפשי והתפקודי שהובילו בהדרגה להפסקת עבודתו.**

הנאשם נעדר עבר פלילי, נטל אחריות לביצוע העבירה והביע חרטה. לדבריו ברקע לעבירות עיסוק אינטנסיבי בהימורים, תוך שהסתיר את מצבו מסביבתו הקרובה, בגינם צבר חובות כבדים לגורמים עברייניים. בעקבות מצבו קיבל הצעה מאותם הגורמים להם חייב כסף לשכור בית לשם גידול סם מסוג קנאביס. לדבריו באותה התקופה לא צרך קנאביס. תאר קושי ומועקה בתקופה בה ביצע את העבירה. הנאשם הדגיש כי הלחץ הכלכלי החרגי הוא שעמד בבסיס התנהלותו לצד דפוסיו המכשילים והתמכרותו להימורים ולסמים מסוג קנאביס. תאר כי השימוש בסמים הוביל להתקפי חרדה בגינם טופל תרופתית והיה במעקב פסיכיאטרי.

במסגרת הליך המעצר שירות המבחן התרשם שהנאשם החל לקיים אורח חיים התמכרותי של הימורים וסמים ועל רקע כך יצר קשרים שוליים, וכן בשנים האחרונות חלה נסיגה במצבו על רקע מצב נפשי לא יציב ופגיעה ביכולתו התפקודית והתעסוקתית. ההתרשמות אז היתה כי לא קיימים דפוסים עברייניים מקובעים וכי זקוק לטיפול ייעודי בתחום ההתמכרויות לצורך הפחתת הסיכון במצבו. **במסגרת צו הפיקוח, הנאשם השתלב בטיפול ביחידה להתמכרויות ברמת גן, הגיע לפגישות פרטניות ביציבות, שיתף באופן גלוי בקשייו ובבדיקות שנערכו לא נמצאו ללא שרידי סם. בנוסף שולב בקבוצת תמיכה ייעודית עבור מהמרים ובסיוע גורמי הטיפול שולב בעבודה בספארי כמטפל בעלי חיים וממעסיקו נמסר שהנאשם מגלה התמדה, רצינות, מוטיבציה ואחריות רבה.** גורמי הטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות דיווחו שהנאשם מגיע להתמדה לפגישות הפרטיות עמו ומוסר בדיקות שתן נקיות, ממשיך לשתף מעולמו בצורה כנה ומעמיקה גם ביחס לדפוסיו התמכרותי להימורים ולסמים ובאשר למעורבותו בפלילית בתיק זה. **גורמי הטיפול התרשמו שהנאשם נמצא בתהליך של שינוי ממשי בחייו, נמנע מהימורים ומתמודד עם דפוסיו התנהלותו המכשילים שהיו מנת חלקו לאורך השנים.**

בסיכום התרשם שירות המבחן שהנאשם גילה אחריות בתהליך האבחון ושיתף פעולה בפתיחות. מדובר באדם בכל כוחות ויכולות לתפקוד תקין, כאשר על רקע דפוסיו ההתמכרותיים, פעל באופן פורץ גבולות, הסתיר את מצבו ונמנע מפנייה לעזרה. **בתקופה שקדמה לעבירות חלה הדרדרות במצבו ההתמכרותי, הנפשי והתפקודי, ולהתרשמות שירות המבחן החובות הכבדים והתמכרותו להימורים עמדו בבסיס הסתבכותו ולא ניכרו דפוסים עברייניים מושרשים.** ההליך המשפטי אילץ אותו להתמודד עם חומרת מעשיו ועומק התמכרותו, המחיש את הסיכון בו מצוי ובעקבות כך הוא נרתם להליך טיפולי. כגורמי סיכון מנה שירות המבחן את חומרת העבירות, התמכרותו להימורים והיותו ממוקד בסיפוק צרכיו, וקשייו בפנייה לעזרת סביבתו. כגורמי סיכוי לשיקום מנה שירות המבחן את היותו נעדר עבר פלילי, יכולתו לבחון כיום באופן ביקורתי את התנהלותו, תפקודו התעסוקתי היציב כיום, ויסות במצב התמכרותו להימורים, שיתוף הפעולה עם שירות המבחן והשתלבותו בטיפול משמעותי בתחום התמכרותו. בנוסף **התרשם שירות המבחן שהנאשם נחוש לסגל לעצמו כלים מקדמים להתמודדות עם קשייו ולהימנע ממעורבות שולית נוספת, מכיר בחומרת מעשיו ובעומק התמכרותו וממשיך בבחינה עצמית באשר למניעי העבירה. לאור שיתוף הפעולה המלא מצדו עם גורמי הטיפול המליץ שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן למשך שנה במסגרתו ימשיך בטיפול במסגרת היחידה. בנוסף לכך המליץ שירות המבחן על צו של"צ בהיקף של 400 שעות ולהערכתו עונש של**

מאסר אף בדרך של עבודות שירות עלול לפגוע במאמציו לבסס יציבות במצבו.

בתסקיר עדכון ציין שירות המבחן שהנאשם משולב בקבוצה טיפול ביחידה מזה כשלושה חודשים וכן ממשיך בשיחות פרטניות, תאר גיבוש תובנות באמצעות ההליכים הטיפולים באשר להתמכרותו להימורים וממשיך לחוות אשם בשל מעורבותו בעבירה והשלכותיה על מקורביו. גורמי הטיפול ביחידה להתמכרויות דווחו שהנאשם ממשיך לשתף פעולה בטיפול, מגיע לפגישה פרטנית שבועית, משתף בדפוסי התמכרותו להימורים ומבטא חשש משמעותי מהעונש שיוטל עליו. בחודשים האחרונים שולב בקבוצה טיפולית במסגרתה משתף מעולמו ומביא תכנים מעמיקים לשיח הקבוצתי. שירות המבחן שב על המלצתו להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה לצד צו של"צ בהיקף של 400 שעות.

ראיות לעונש

5. **אסופת מסמכים (נ/1) -** מכתב מאת מנהל פרויקט תעסוקה בעירית רמת גן מיום 10.2.21 ממנו עולה שהנאשם משתתף בפרויקט שיקומי באגף לשירותים חברתיים במסגרתו הוא עובד בספארי תוך הקפדה על משמעת עצמית גבוהה, אחריות רבה והתמדה לאורך כל תקופת העסקתו. לא הפסיד ימי עבודה ללא תיאום, מקובל מאוד בקרב מנהלי הספארי ועובדיו והוא זוכה לשבחים. קיימת חשיבות לאפשר לנאשם את המשך תהליך שיקומו, תוך מתן תנאים אופטימליים לשיקום; מכתב מטעם מנהל מחלקת הפילים בספארי מיום 16.2.21 - הנאשם החל לעבוד בספארי במסגרת פרויקט שיקומי, מראשית הדרך מגלה רצינות ואחריות רבה, מגיע בזמן ולא נעדר. מחלקת הפילים נחשבת למחלקה עם סיכון גבוה המחייבת היענות להוראות בטיחות ולהנחיות הממונים באופן קפדני והנאשם ממלא אחר כל ההנחיות ומתנהג למופת. הוא בעל מוטיבציה רבה, לומד מהר ומבצע את המשימות ביעילות. הנאשם אהוד מאוד על כלל הצוות והוא השתלב היטב; מכתב מטעם המחלקה לטיפול בהתמכרויות בעירית רמת גן מיום 10.5.21 - הנאשם שולב בטיפול פרטני וקבוצתי על רקע התמכרות לסמים ולהימורים שהביאו אותו לאובדן שליטה על חייו. הנאשם מגיע בקביעות לטיפול, משתף בכנות ובפתיחות ברבדים עמוקים ומבין את סיבת התמכרותו. הנאשם משמש במסגרת הקבוצה כמודל בשינוי המשמעותי שעשה בחייו בשנה האחרונה ברמה החשיבתית, הרגשית והמעשית. בשנה האחרונה הוא מטפל בילדיו במסירות כדי לאפשר לאשתו לצאת לעבודה ולפרנס את המשפחה, והוא מהווה דמות משמעותית לילדיו. הנאשם נמצא בעיצומו של תהליך טיפולי, מביע מוטיבציה גדולה להמשך הטיפול גם לאחר גזר הדין. להתרשמות גורמי הטיפול הנאשם עשה דרך משמעותית וקיימת חשיבות לאפשר לו את המשכה.

6. גב' ז' ז' אמו של הנאשם - העידה כי עבדה במשך 45 שנים בבנק ומזה כשנה היא בפנסיה, הנאשם הוא בנה הצעיר. ילדיה הצליחו בחייהם, למדו לימודים אקדמיים ועובדים בעבודות טובות. הנאשם איבד כיוון ועשה מעשה שלא יעשה וכיום הוא מנסה לשקם ולתקן. הלך לאיבוד אחרי מות אביו. המשפחה עומדת מאחוריו, הוא לא עשה את המעשי מרצון אלא נגרר. היום הוא מבין שזו היתה טעות.

7. גב' ס' ז', רעייתו של הנאשם - העידה כי יש להם שלושה ילדים, תאומים בני שמונה ותינוק בן 9 חודשים אשר נולד קצת לאחר הסתבכותו של הנאשם. עובדת בבית השקעות למעלה מעשר שנים. הכל קרה כרעם ביום בהיר, לקחה את זה מאוד קשה ובחומרה רבה. זה לא חלק מעולמם והיא מעולם לא היתה בבית משפט. הנאשם עובר שינוי משמעותי בתפיסה ובראייתו את העתיד. שנים רבות עבד כעצמאי והיתה לו חופשיות רבה מידי. לאחר שהחל לעבוד בספארי תיאר כמה הוא נהנה להגיע לעבודה וסיפר בגאווה על הצלחתו לעבוד ולהתגבר על הקשיים. הוא מאוד מצטער על העבירה, אף אחד במשפחה

לא ידע על התמכרותו ועל החובות שצבר. הוא מבין לחלוטין את הטעות שעשה, הוא מציאותי ומבין שעליו לעבוד קשה וזה שינוי גדול - ללכת בכל יום לעבודה, לקום מוקדם בבוקר, לאחר שנים שזה לא היה המצב. הוא נוטל תרופות פסיכיאטריות, לפני מספר שנים היה באשפוז בשל פסיכוזה. המשיך בטיפול פסיכיאטרי, ונוטל תרופות נוגדות דיכאון.

8. מר א' ז', אחיו של הנאשם - העיד כי עובד כ-11 שנים בבנק. הנאשם הוא אחיו הקטן, אדם מדהים, חברותי, שלא ניתן לראות עליו כלום. לא ניתן היה לזהות את המצוקה שחוזה. הוא עבד, קיבל המלצות בכל מקום שהיה בו, היה עוזר לאחרים ולא ברור איך הגיע למצב הזה. היום הוא מבין שזה קשור להימורים. לפני 3 שנים הנאשם אושפז וכמעט שאיבדו אותו. המשפחה עזרה לו, הוא החל לקבל טיפול ולשקם את עצמו ומשהו קרה בדרך. אם הוא היה משתף, המשפחה היתה עוזרת לו, אך הוא לא שיתף מפני שהתבייש. נמצאים בקשר יומיומי, עוקבים אחר מצבו ואין סיכוי שהוא יחזור על הטעות הזו.

טיעוני הצדדים

9. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד איריס פיקר, תופעת המעבדות לגידול סמים הפכה בשנים האחרונות לתופעה נפוצה. הערכים המוגנים שנפגעו הם הגנה על בריאות הציבור, והגנה מפני הנזקים הישירים והעקיפים שנגרמים עקב שימוש בסמים. הפצת כמות כזו של סם מביאה להגברת הפשיעה וליצירת מעגלי עבריינות שונים. מדובר בפגיעה ברף בינוני נוכח כמות הסם. בית המשפט העליון קבע כי יש צורך בהטלת ענישה ממשית שתרתיע עברייניים פוטנציאליים, במטרה למגר את תופעת מעבדות הסמים המתפשטות בארץ. באמצעות הענישה יש להעביר מסר חד וברור שהקמת מיזמים מסוג זה אינם בעלי תוחלת כלכלית. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה - הנאשם ביצע את העבירה בעצמו, שכן דירת מגורים למשך תקופה יחסית ארוכה, והבין את מעשיו. ביצע את המעשים על רקע חובות כבדים לגורמים עברייניים שאותם צבר בגין התמכרותו להימורים. המאשימה עתרה למתחם עונש הנע בין 24 ל-50 חודשי מאסר בפועל.

הנאשם הודה והביע חרטה על מעשיו, מתאר הדרדרות במצבו הנפשי והתפקודי. שירות המבחן מציין שכיום ישנה התקדמות, הוא מצליח להכיר בפשעים שלו, להיעזר בסביבה בעיתות משבר, כאשר משפחתו לא היתה ערה כלל להתמכרותו. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם צו מבחן וצו של"צ כיוון שעבודות שירות עלולות לפגוע במאמציו לשיקום. לשיטת המאשימה אין מקום לחרוג משיקולי שיקום במקרה זה עד כדי עונש שאינו מאסר בפועל. הפרמטרים שנקבעו לחריגה משיקולי שיקום הם מוטיבציה, גמילה מהתמכרות, השתלבות בקבוצה בהליך טיפולי, שינוי עמוק בחשיבה. ניתן להסתפק לעיתים גם בסיכוי של ממש לשיקום. הפסיקה מהעת האחרונה קובעת כי גם במקום שנאשמים בתיקי מעבדה עברו הליך שיקומי משמעותי ביותר, היות שמדובר במכת מדינה, ככלל יש להטיל עליהם עונש מאסר בפועל ורק במקרים נדירים ניתן לחרוג ממתחם העונש משיקולי שיקום. המאשימה עתרה לקבוע את עונשו של הנאשם **בחריגה קלה ממתחם העונש** ולהטיל עליו עונש של **20 חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאי וקנס בסך 30,000 ₪ בהתאם לגודל המעבדה. בנוסף, יש להורות על חילוט סך של 8,000 ₪ שהופקדו לשחרור הרכב שנתפס.

10. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד זאב אלוני, הנאשם אב לשלושה ילדים - תאומים בני שמונה שנים ותינוק. יש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולא להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל. ניתן להבין שהנאשם השתקם ויש לאפשר לו ללכת בדרך השיקום עד הסוף ולא להכניסו לבית הסוהר שהוא אינו מקומו. מתחם העונש צריך להתחיל מ-9 חודשי עבודות שירות וככל שיקבע מתחם גבוה מכך, יש לחרוג

מהמתחם משיקולי שיקום. זאת כדי לא להחזירו לאחור. הפגיעה בערכים המוגנים אינה גבוהה וידוע שבתי המשפט מתייחסים אחרת לערך המוגן כשמדובר בסם מסוג קנאביס. הערך של הגנה על בריאות של הציבור אינו נכון. הסם נתפס על-ידי המשטרה, ולא הופץ, כך שלא נגרם נזק בפועל. בחינת נסיבות ביצוע העבירה, מדובר רק בעבירה של גידול והחזקה, ללא עבירות נלוות כמו גניבת חשמל. כל החוב לחברת החשמל שולם עד תום. הנאשם יזם את הסדר החוב מול חברת החשמל ולכן המאשימה הסירה את סעיף גניבת חשמל מכתב האישום. הנאשם ביקש לבוא בדברים גם עם בעל הדירה ובמשך 3 חודשים הוא דאג לשיפוץ הדירה ולהחזרתה למצבה הקודם וזה דבר נדיר. מדובר בנאשם שונה מנאשמים אחרים בעבירות דומות. כל הסם נתפס, לא עלו טענות על סחר ואין עבירות נלוות. הנאשם נעדר עבר פלילי ומעולם לא נחקר במשטרה. מהרגע הראשון במשטרה הוא הודה והביע חרטה. שמח שנעצר כי תמו חובותיו. יש לתת את הדעת להשלכות של עונש מאסר על משפחתו וילדיו. הנאשם שרת שירות צבאי מלא, התפרנס באופן יציב, לא ביצע את העבירה כדי להתעשר, אלא בשל התמכרותו להימורים וצבירת חובות לגורמים שונים. הוא נוטל טיפול תרופתי נוגד חרדה ופסיכოזה מזה שלוש שנים. הוא נוצל באופן אכזרי על ידי אנשים שהבינו שהוא בחרדה בשל החובות, הציעו לו הצעה והוא בתמימות נענה. הוא לא עברייני, וניתן לראות את החרטה והבושה שלו. שולב בטיפול ביחידה להתמכרויות, שירות המבחן זיהה שאין לו דפוסים עברייניים ושהוא עבר טיפול משמעותי. התסקיר חיובי ביותר ללא מילה שלילית על הנאשם. צריך לעשות הבחנה בינו לבין נאשמים אחרים בעלי דפוס עברייני, כאשר אצל הנאשם מדובר באפיזודה חולפת. ההגנה עתרה להטיל על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

11. הנאשם טען שלפני שנה וחצי עשה טעות חמורה והסכים לעשות מעשה בניגוד להשקפת עולמו, ונגד הערכים שגדל עליהם. נקלע לסיטואציה של חוב רגיש ולא רצה לבקש עזרה. מביע חרטה עמוקה על מעשיו ולוקח עליהם אחריות מלאה. מבין את חומרת העבירה ואת השלכותיה, מעצרו היה אירוע קשה, מקום שהוא לא שייך אליו. משם רצה לתקן, השתלב בטיפול יסודי ומעמיק לראשונה בחייו והוא יוצא לדרך חדשה.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

12. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**. **הערכים החברתיים** שנפגעו מביצוע העבירה הם הגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים הנגרמים עקב השימוש בסמים. לעבירות הסמים פוטנציאל נזק רב, שכן השימוש בסמים גורר במקרים רבים אף ביצוע עבירות נלוות, אם כי במקרה הנוכחי מדובר בסם מסוג קנבוס, אשר חומרתו פחותה בהשוואה לסמים אחרים. לא בכדי קבע המחוקק לצד העבירה של גידול, הפקת והכנת סמים, עונש מרבי של עד עשרים שנות מאסר.

תופעת המעבדות או המשתלות לגידול סמים הפכה בשנים האחרונות לתופעה נפוצה, אשר טמון בחובה פוטנציאל נזק רב, בשל החשש שהסם אשר מגודל במקום יתגלגל לשוק הסמים, לגורמים עבריינים ומשם לציבור. עם זאת, קיים שוני משמעותי בין תיקים שונים של מעבדות, בהתאם למספרן, לגודלן, לכמות הסמים שנתפסה בהם ולפרמטרים נוספים.

במישור העקרוני ראוי להדגיש כי מדיניות האכיפה והענישה המקלה אשר ננקטת בשנים אחרונות כלפי המשתמשים בסמים מסוג קנבוס, כפי שהיא באה לידי ביטוי בסעיף 7(ג1) לפקודת הסמים (תיקון מס' 15 [הוראת שעה], תשע"ח-2018), אינה חלה בהתאמה על מי שמגדל לשם הפצה או סוחר בסמים מסוג זה.

אמנם, דרגת חומרתו של הסם מסוג קנבוס היא פחותה בהשוואה לסמים אחרים, ויש לנקוט בגישה שמאבחנת בין סוגי הסמים השונים, בהתאם למידת חומרתו של כל סם (ראו דברי כב' השופט ע' גרוסקופף בבש"פ 8640/20 **אבו קרינאת נ' מדינת ישראל** [23.12.20]). עם זאת, מדיניות הענישה הנוהגת לגבי מגדלי המעבדות והסוחרים בסם זה, לא נועדה להקל עם מי שנמצא בשלבי הייצור או ההספקה של הסמים, אלא נותרה משמעותית ומרתיעה (ראו דברי של כב' השופט י' עמית בע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל** [12.8.18], דברי כב' השופט נ' הנדל בע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** [18.6.18], דברי כב' הש' קרא ברע"פ 174/21 **סויסה נ' מדינת ישראל** [25.2.21] וכן ראו ע"פ 6299/20 **חן נ' מדינת ישראל** [4.2.21]).

13. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה היא **ברף בינוני** וזאת בשים לב לכך שמדובר בגידול והחזקת שתילי קנאביס בהיקף משמעותי של **95 ק"ג**, לצד ציוד רב, אך ללא עבירות נלוות.

14. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, יש לתת את הדעת לכך שלעבירה קדם תכנון. הנאשם שכר בית פרטי בכפר סבא וביחד עם אחרים הקים בתוך הבית מעבדה לגידול סם, והשתמש בציוד רב הכולל גופי תאורה, מכשירים לספיגת לחות, מדי טמפרטורה, חומרי דישון ועוד. במעבדה נמצאו 700 שתילים ושיחים של סם מסוג קנאביס במשקל של 95 ק"ג נטו. חלקו של הנאשם על פי כתב האישום המתוקן הוא מרכזי, הוא היה זה ששכר את הבית והגיע אליו בכל יומיים-שלושה. הוא הקים ביחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה את המעבדה לגידול הסם בתוך הבית. הנזקים שצפויים היו להיגרם מביצוע עבירת גידול והפקת סם נוגעים לחשש שהסמים יופצו בציבור על-ידי גורמים עבריינים. עבירות סמים מסוג זה הן בגדר מחולל פשיעה. הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה הן התמכרותו להימורים וצבירת חובות כבדים לגורמים שוליים.

15. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (8.3.17) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע לפי הודאתו בעבירות של ייצור הכנה והפקה של סם, סחר והספקת סם ונטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס בביתו. גידל בה 282 שתילים, במשקל של **87.25 ק"ג**, וגנב חשמל בשווי של עשרות אלפי ₪. נקבע **מתחם שבין 28 ל-48 חודשי מאסר בפועל**. מאסר ראשון של הנאשם. הנאשם נדון ל-**36 חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאי, וקנס בסך 40,000 ₪.

ב. בע"פ 863/18 **לירן סבן נ' מדינת ישראל** (15.11.18) ובע"פ 861/18 **משה סבן** (2.4.19) הקל בית המשפט העליון בעונשם של שני נאשמים אשר הורשעו בת"פ (מח' מרכז לוד) 8867-02-15 **מדינת ישראל נ' סבן** (11.1.18), על פי הודאתם בעבירות של הכנה והפקת סמים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית וקשירת קשר לפשע. הנאשמים הקימו מעבדה לגידול סמים בדירה ששכרו לשם כך, ובה גידלו **92 ק"ג** סם מסוג קנאביס (283 שתילים). הוסכם כי חלקו של הנאשם 2 היה פחות מחלקו של הנאשם 1. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש לנאשם 1 הנע בין 28 ל-52 חודשי מאסר בפועל** ולנאשם 2 מתחם הנע בין 20 ל-42 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הקל בעונשו של הנאשם 1 לעונש של **36 חודשי מאסר בפועל** (כולל הפעלת מאסר על תנאי של 12 חודשים, חלף 42 חודשים) ולגבי נאשם 2 הקל בית המשפט העליון בעונשו משיקולי שיקום, לעונש של **9 חודשי עבודות שירות** (חלף 24 חודשי מאסר בפועל).

ג. בע"פ 6489/20 **פוקלונסקי נ' מדינת ישראל** (10.8.20), דחה בית המשפט העליון ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם, החזקה של סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים. הנאשם שכר בית והקים בו מעבדה לגידול סם, צייד את המעבדה בציוד רב וגידל סם מסוג קנאביס. במעבדה נמצאו 950 שתילי קנאביס במשקל של **100 ק"ג** נטו. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם בעל נסיבות חיים קשות ועבר פלילי נדון לעונש של **33 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ד. בע"פ 1743/20 **סויסה נ' מדינת ישראל** (6.8.20), דחה בית המשפט העליון ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם והחזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם שכר דירה והקים עבור אחרים מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס. הנאשם טיפל בצמחי הסם, ייבש אותם וארז אותם. בדירה נמצאו סמים מסוג קנאביס במשקל של **79.9 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 22 ועד ל-46 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם בעל נסיבות חיים קשות ומצב נפשי מורכב ולחובתו עבר פלילי, נדון לעונש של **30 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ה. בע"פ 6299/20 **חן נ' מדינת ישראל** (2.8.20), דחה בית המשפט העליון ערעורו של הנאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם, החזקת סם שלא לצריכה עצמית ונטילת חשמל. הנאשם הקים מעבדה לגידול סם מסוג קנאביס בדירה ששכר וצייד אותה בציוד רב. במעבדה נמצאו 660 שתילים במשקל של **90 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 29 ועד ל-54 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם אב לילדים קטנים, ללא עבר פלילי אשר ניהול אורח חיים נורמטיבי נדון לעונש של **29 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ו. בע"פ 871/20 **אברג'יל נ' מדינת ישראל** (30.3.20) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם, ובהחזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם הקים והפעיל מעבדה לגידול סם מסוג קנבוס, בה נתפסו מאות שתילים במשקל של **80 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שבין 22 עד 46 חודשים**. לחובת הנאשם עבר פלילי כבד שהתיישן. הנאשם נדון ל-**26 חודשי מאסר בפועל** ועונשים נלווים.

ז. בת"פ (מח' ב"ש) 34787-05-20 **מדינת ישראל נ' אדרי** (11.4.21), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם ונטילת חשמל. הנאשם ואחרים שכרו דירה והקימה בה מעבדה לגידול סם קנאביס. לשם כך ציידו את המעבדה בציוד רלוונטי וגידלו שתילי סם במשקל של **83.12 ק"ג** סם מסוג קנאביס. נוסף ביצעו חיבור של הדירה ללוח חשמל באופן בלתי חוקי. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 26 ל-48 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם נשוי ואב לילדים ללא עבר פלילי נדון לעונש של **30 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

16. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם** הוא החל מ-**20 ועד ל-46 חודשי מאסר בפועל**.

חריגה מהמתחם משיקולי שיקום

17. כידוע, בית המשפט רשאי לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום. ככלל, הפרמטרים המרכזיים אשר מצביעים על סיכויי שיקום הם המוטיבציה שהפגין הנאשם להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי

עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (במקרה שבו קיים נפגע עבירה). בהקשר זה נקבע בפסיקה כי שילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשויים להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונם של סעיף 40ד(א) לחוק. דברים אלה זוכים למשנה תוקף מקום בו מדובר באדם צעיר ונעדר עבר פלילי (ראו דברי כב' השופטת ד' ברק ארז בע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** [18.4.18]). בכל הנוגע למידת החריגה מהמתחם, ככלל קיימת קורלציה בין מידת השיקום, לבין מידת החריגה מהמתחם.

18. במקרה הנוכחי, המסקנה היא כי אכן הנאשם השתקם, ולכל הפחות יש סיכוי של ממש שישתקם, כדרישת סעיף 40ד' בחוק העונשין. כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן, הנאשם השתלב בטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות כבר בשלב פיקוח המעצר, והוא הוא מכיר בחומרת מעשיו ובעומק התמכרותו. תחילה שולב בשיחות פרטיות ובדיקות לאיתור שרידי סם, וגורמי הטיפול ביחידה התרשמו שהוא עורך שינוי ממשי בחייו, נמנע מהימורים ומתמודד עם דפוסי התנהלותו המכשילים. לפני מספר חודשים שולב בנוסף גם בקבוצה טיפולית ביחידה, ותאר גיבוש תובנות באמצעות ההליכים הטיפוליים באשר להתמכרותו להימורים. גורמי הטיפול ביחידה דיווחו כי הנאשם ממשיך לשתף פעולה ובתפקודו החיובי, מגיע לפגישה שבועית, משתף ומעבד את דפוסי התמכרותו להימורים. בקבוצה בה משתתף, הוא משתף מעולמו ומביא תכנים רלוונטיים ומעמקים לשיח. שירות המבחן התרשם שהנאשם נחוש לסגל לעצמו כלים מקדמים להתמודדות מיטיבה עם קשייו ולהימנע ממעורבות שולית בעתיד. נוכח האמור והמוטיבציה שמבטא לשיקום חיו, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה במהלכו ימשיך את הטיפול ביחידה לצד צו של"צ, וזאת לאור הערכת שירות המבחן שעונש מאסר בדרך של עבודות שירות עלול לפגוע במאמציו לבסס יציבות במצבו ואף להוביל לרגרסיה.

19. שירות המבחן מצא כי הרקע לביצוע העבירה טמון בהתמכרותו של הנאשם להימורים וצבירת חובות כבדים עקב כך. מכאן שההליך הטיפולי שניתן ביחידה לטיפול בהתמכרויות קשור באופן ישיר לגורם הסיכון המרכזי במצבו של הנאשם והתרשמות גורמי הטיפול כי הנאשם עובר הליך משמעותי של שינוי שיש בו לבטא הפחתה מרמת הסיכון. בנסיבות אלה, על פי הוראת סעיף 40ד' בחוק העונשין, המסקנה היא שהנאשם השתקם ולכל הפחות יש סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם באופן שמצדיק חריגה ממשית ממתחם העונש ההולם. אף המאשימה בטיעוניה הסכימה לכך שניתן לחרוג לקולה מהרף התחתון של המתחם, אם כי לשיטתה יש להסתפק בחריגה קלה, ולא עד כדי עבודות שירות.

20. משנקבע כי קיימת הצדקה לחריגה לקולה ממתחם העונש ההולם, סבורני כי בנסיבות המקרה הנוכחי יש מקום לגזור על הנאשם עונש "על פי שיקולי שיקומו" כלשון סעיף 40 ד' בחוק, קרי: להטיל על הנאשם עונש שאינו כולל מאסר מאחורי סורג ובריח, וזאת מתוך הכרה בכך ששיקומו של הנאשם מהווה אף אינטרס ציבורי. בהקשר זה נתתי דעתי אף לכך שהעבירה שבה הורשע הנאשם, בנסיבותיה, על אף חומרתה היחסית, אינה נמצאת ברף חומרה גבוה שבו חריגה ממתחם העונש ההולם תוביל לפגיעה משמעותית באינטרס הציבורי ובשיקולי ההלימה וההרתעה.

יצוין כי במקרים דומים של חומרה, בתי המשפט חרגו לא אחת לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ונמנעו מהטלת עונש של מאסר בפועל (ראו למשל ע"פ 3378/21 **אליהו נ' מדינת ישראל** [10.8.21]; ע"פ 6734/20 **גרייף נ' מדינת ישראל** [5.11.20]; ע"פ 1392/20 **גאבר נ' מדינת ישראל** [24.6.20]; ת"פ (מח'

י"ם) 10159-04-18 **מדינת ישראל נ' אדלבי** [25.2.20]; ת"פ (מח' מר') 49362-08-18 **מדינת ישראל נ' הדר** [7.7.20]; ת"פ (מח' מר') 6788-06-16 **מדינת ישראל נ' בנעטיה** [14.6.18].

הרף התחתון במתחם העונש ההולם במקרה זה עומד על 20 חודשי מאסר. חריגה ממשית משיקולי שיקום, מעמידה את עונשו בקרבת הרף למאסר לריצוי בעבודות שירות ובעניין זה נתתי דעתי לתיקון 133 לחוק העונשין אשר מאפשר להטיל עונש של תשעה חודשי עבודות שירות. התיקון לחוק אימץ את דוח הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים בראשות כב' השופטת דליה דורנר (2015), אשר מצא כי שיקום בקהילה באמצעות ענישה של עבודות שירות וצווי מבחן צפוי להפיק תוצאות טובות יותר מאשר שימוש נרחב יותר במאסרים בפועל. דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (נשיאת מאסר בעבודות שירות - הוראת שעה), תשע"ז-2016, ה"ח הממשלה 1091 (14.11.16) מציינים כי תיקון החוק צפוי להביא לצמצום השימוש במאסרים במקרים שבהם המאסר אינו הכרחי לצורך הגבלת יכולתו של העבריין לביצוע עבירות וכן לגבי עבריינים שהמסוכנות שלהם לחברה אינה גבוהה. גישה זו אף עולה בקנה אחד עם הנחית פרקליט המדינה מס' 9.14.1 בנושא "מדיניות התביעה בעניין הטלת עונש מאסר בעבודת שירות לתקופה העולה על שישה חודשים" (מיום 26.3.19) אשר מאמצת את מסקנות דוח ועדת דורנר בנושא זה (פסקה 9(ג) להנחיה). ברוח דברים אלה, ראוי להפנות מהעת האחרונה אף לדוח הצוות הבין-משרדי לבחינת חלופות לעונש המאסר, בראשות המשנה ליועמ"ש עו"ד עמית מררי (יולי 2021).

סבורני כי המקרה הנוכחי הוא מקרה אשר מצדיק מתן בכורה לשיקול השיקומי והימנעות מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. עם זאת, סבורני כי עונש של של"צ, כהמלצת שירות המבחן, יוביל לפגיעה בלתי מידתית בעקרונות ענישה נוספים של הלימה והרתעת היחיד, ואף עלול לפגוע בהפנמת החומרה שבמעשי הנאשם אשר מהווה חלק מתהליך השיקום (ראו דברי כב' השופט א' שטיין בע"פ 1392/20 **גאבר נ' מדינת ישראל** (פיסקה 3) [24.6.20]).

גזירת העונש המתאים לנאשם

21. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם בן 37 נשוי ואב לשלושה ילדים צעירים. לצד תפקוד תקין במסגרות חינוך לאורך השנים, החל בגיל 13 להמר ומשנות העשרים לחייו צורך סמים מסוג קנאביס. דפוסי התמכרותו העמיקו והוא הסתיר זאת מסביבתו. בתקופה שקדמה למעצרו, החלה הדרדרות במצבו ההתמכרותי, הנפשי והתפקודי והוא צבר חובות כבדים. הנאשם נעדר עבר פלילי ומובן שעונש מאסר יקשה עליו בהיותו מאסר ראשון ולנוכח הליך השיקום בו השתלב והריחוק ממשפחתו וילדיו. להערכת שירות המבחן עונש מאסר עלול לפגוע במאמציו לביסוס יציבות ולהביא לנסיגה במצבו. כן יקשה על בני משפחתו ובפרט על ילדיו הצעירים.

הנאשם הודה ונטל אחריות לביצוע העבירה ושולב בטיפול בתחום התמכרותו. במקביל לכך החל לעבוד בספארי כחלק מהשתתפותו בפרויקט שיקומי במחלקת הרווחה בעיר מגוריו וזוכה להערכת מנהליו. גורמי הטיפול ביחידה לטיפול התמכרויות מעריכים שהנאשם עורך שינוי בחייו, נמנע מהימורים ומתמודד עם דפוסי התנהגות מכשילים.

נתתי דעתי לטענת ב"כ הנאשם שלפיה כל החוב לחברת החשמל שולם עד תום, וכי הנאשם אף בא בדברים עם בעל הדירה ובמשך 3 חודשים הוא דאג לשיפוץ הדירה ולהחזרתה למצבה הקודם. עוד נתתי דעתי לחלוף הזמן בן כשנה וחצי מאז ביצוע העבירה.

22. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש החורג לקולה ממתחם העונש ההולם, לצד מאסר מותנה, חילוט וקנס כספי. בכל הנוגע לשיעור הקנס, סבורני כי יש להטיל על הנאשם קנס משמעותי, כעתירת המאשימה, אשר יהווה רכיב ענישה מוחשי ומרתיע נוסף.

סוף דבר

23. אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. **9 חודשי מאסר אשר יינשאו בדרך של עבודות שירות.** עבודות השירות תבוצענה בהתאם להמלצת הממונה על עבודות השירות. תחילת עבודות השירות ביום 12.12.21.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך 3 שנים מהיום כל עבירת סמים מסוג פשע.
- ג. חילוט סך של 8,000 ₪ אשר הופקד בהליך צ"א 30060-04-20, לשם שחרור הרכב שנתפס. החילוט יהיה לטובת הקרן לפי פקודת הסמים.
- ד. קנס כספי בסך של 30,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-15 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.3.22. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.
- ה. צו מבחן למשך שנה. מובהר לנאשם כי אם לא יבצע את צו המבחן כנדרש, ניתן יהיה להפקיעו, ולשוב ולגזור את דינו.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב כסלו תשפ"ב, 16 נובמבר 2021, בנוכחות הצדדים.